

Estoonlased otsivad armastuse valemit

NÄDALINE 1.11.08

Sirje Normet

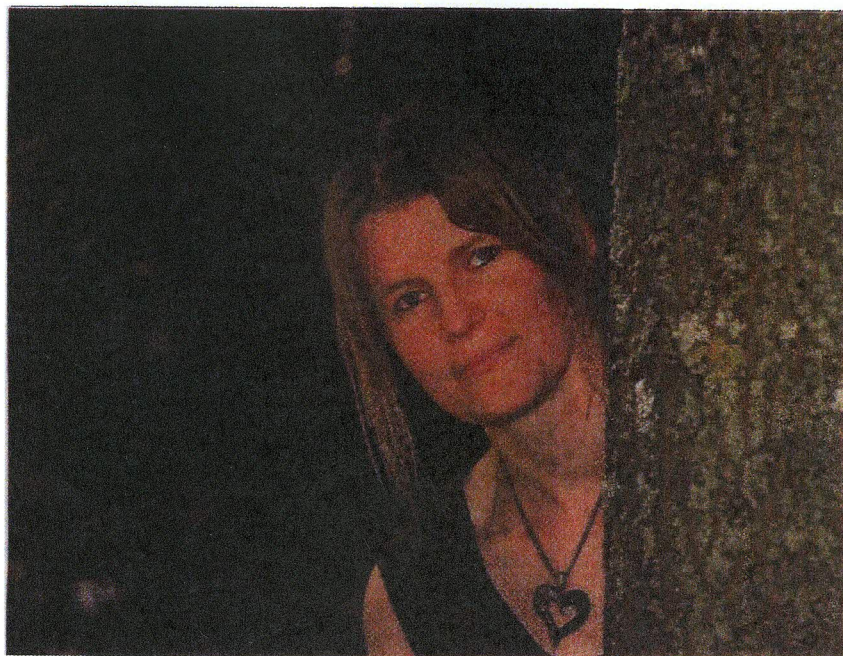
17. oktoobril oli Estonias Mari Vihmandi ooperi "Armastuse valem" maailmaesietekanne. Ooperi lavastas Liis Kolle, muusikaline juht oli Arvo Volmer. Peaosi laulsid Helen Lokuta, Rene Soom ja Riina Airene. Esther Vilari romaani "Nina Glucksteini matemaatika" ainetel kirjutasid ooperile libreto Maimu Berg ja Mari Vihmand.

Esther Vilari raamatu ainetel kirjutatud ooper jutustab meile argentiina tangoהללוoja Chucho Santelmo ja Nina Glucksteini armastuse loo. Vilari raamat mõjub igati dokumentaalsena, ometi ütleb kirjanik oma intervjuus, et ta teos on puhas fantaasiavili.

Lugu lõpeb traagiliselt - Chucho hukub staadioni-kontserdil tekkinud paanikas. Ninat sellel kontserdil ei ole. Mõne aja pärast õnnetuspaika jõudes ja oma mehe surnekaha eest leides laseb ta end arstipunktis maha. Enesetapurelvaks on Chucholt pulmatingiks saadud hõbedane püstol.

Ooperi sissejuhatuses näeme kohe armuloo lõppu - Nina (Helen Lokuta) laulab oma hukkunud mehele kauni armuaaria (Elu on unenägu, surm ärkamine igavikku! Santelmo!) ja laseb siis end püstolist maha. Edasi jutustatakse kogu lugu kirjanik Roberta Gomez Dawsoni (Riina Airene) jutustuse kaudu. Roberta räägib samas ka enda armastusest. Mehest, kes täitis ta igatsusega, kuid on nüüd surnud. Tema enesetappu ei teinud nagu Nina. Koor esitab hamletliku küsimuse: mis on kangelaslikum, kas surma minna või edasi elada?

Kui ajakirjandus saab jälile kiivalt hoitud saladusele, et tangolaulja teeb Ninale hirmkalleid kingitusi - era-

Mari Vihmandi.

lennukid ja villad -, pöördub rahva viha enne nii armastatud naise vastu. Kui Chucho pühendab kontserdil ühe laulu Ninale, hakkab publik solvanguid hüüdma: "Neetud hoor! Ahne punapea! Kaalutlev egoist! See naine kasutab sind ära!" Selle peale haarab temperamentne Chucho noa ja tormab solvajate sekka ning hukub rüseluses. Ooperis mõtiskletakse armastuse üle kõikvõimalike nurkade alt: kas on olemas igavene, st surma üle elav armastus? Mis on parem - kas lühike ekstaas või pikk keskpärane eksistents? Mis siis on armastus ja kas üldse ongi olemas armastuse valemit?

Tangovaimus lavastus

Lavastaja Liis Kolle on andnud peaosalistele paralleelset tantsijate näol. Väga hästi toimis see magamistoastseenis - Helen Lokuta ja Rene Soom said oma tõesti väga kaunid aariad ilma rabelemiseta ära laulda, armastajate kirge andis edasi laulu saatel tantsiv paar (Oksana

Titova ja Daniel Kirsipuu). Ka ooperi lõpustseen oli mõjuv - juba surnud armastajad hõljuvad nagu kaaluta olekus, otsides teineteise kätt. See stseen nõudis lausa tsirkuseartistide osavust (Elyca Edovald ja Joel Dullroy).

Hästi vaimukas oli stseen, kus Nina ja Chucho filosoferivad teineteisest kaugel, pika laua otstes istudes, mis neid siis kokku viis, kas Saatus või Juhus? Ka ajakirjanike viisiku etteastet olid hästi läbi mõeldud - igatüüpi oli oma karakter (Mikk, Ševtšenko, Lill, Köster ja Volmer), samas olid kõik sarnastes valgetes kostüümides, ühtemoodi sensatsiooniliste uudiste peale maiad.

Lavastuse filosoofilist, mõtisklevat atmosfääri toetasid igati ka kunstniku ja valgustuskunstniku (Airi Eras) töö.

Mari Vihmandi poeetilise koega, rütmitundlik muusika jääb kummitama. Orkestripartituur on põnev ja värvikas, aariad lauljasõbralikud (tekst jõuab hästi saali). Üks pillidest - akordion - on too-

dud lava ette. On ju akordionil kõlav tango üks ooperi peategelastest, selles peitub armastust ja kirge ning draamaatilist elutunnetust.

Laura Talveti sõnul on tangoהללוoja laulmine nagu jutustamine: tangot ei laulda ega tantsita selleks, et unustada, vaid selleks, et kogetut meenutada, seda uuesti läbi elada. Selles mõttes on lavastus täpselt tangovaimus tehtud.

Etenduseväliselt on huvitav ehk seegi, et Eestil on Argentiinaga diplomaatilised suhted, sest 20. sajandi algul oli Argentiina üks eestlaste väljarändamise sihtpunkte. Seal tegutses helilooja ja koorijuht Mihkel Lüdigi, kes juhatus 1926. aastal Argentiina-eestlaste laulupidu.

Pärast Teist maailmasõda elas Argentiinas ka Estonia primaabaleriin Klaudiva Mالدوتis. Siiani tegutses seal Eesti maja ja Eesti kirik. Nüüd on meil siis veel üks ühenduslülid - argentiina kirjaniku ainetel loodud eesti helilooja ooper!